МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ І АСПІРАНТІВ

ISSN 3083-6557 print

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Випуск 1 (51), 2026

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
“SCIENCE VISION 2035.
МОЛОДЬ ФОРМУЄ МАЙБУТНЄ”

26 березня 2026 р.

Київ
2026

УДК 330-339; 321.7; 159.9
М58

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 5 від 29.04.2026)

Редакційна колегія:

С. В. Храпатий, д-р фіз.-мат. наук, проф.
К. В. Муравйов, д-р юрид. наук, проф.
Я. М. Раєвська, д-р психол. наук, проф.
С. О. Лисенко, д-р юрид. наук, проф.
Г. О. Братусь, д-р екон. наук, проф.
І. М. Капеліста, канд. наук з держ. упр.
Є. Я. Черняк, координатор роботи НТСА МАУП у зв'язку з науково-дослідною частиною
М. І. Данилюк, голова НТСА МАУП, голова НТСА МАУП ін-ту психології та соціальних наук
В. В. Карцева, заступник голови НТСА МАУП, заступник голови НТСА МАУП ін-ту психології та соціальних наук
М. Бабенко, секретар НТСА МАУП
А. Котляр, голова НТСА МАУП Навчально-наукового ін-ту управління, економіки та бізнесу
В. Грибенюк, голова НТСА МАУП Навчально-наукового ін-ту безпеки
О. Скарлат, голова НТСА МАУП ф-ту дизайну
А. Боженок, голова НТСА МАУП ф-ту комп'ютерно-інформаційних технологій

Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Міжрегіональна Академія управління персоналом.

М58 Наукові праці МАУП / редкол.: С. В. Храпатий (голова) [та ін.]. Вип. 1 (51). Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2026. 198 с. Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику висвітлено матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції "Science Vision 2035. Молодь формує майбутнє" (Київ, Міжрегіональна Академія управління персоналом, 26 березня 2026 р.).

Наведено тези доповідей учасників науково-практичної конференції МАУП з таких проблематик: молодіжні наукові візії розвитку сучасного бізнесу; психологія і соціальні науки майбутнього: молодь як рушій інновацій; роль молоді у забезпеченні безпеки та дотриманні прав людини в Україні; дизайн у контексті суспільних та технологічних трансформацій; сучасні цифрові виклики: доброчесність, ШІ та відкриті технології.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться висвітленими темами молодіжної науки в Україні.

Видається з 2001 року.
Періодичність: 1 раз на квартал.
Засновник: *ПрАТ "ВНЗ "Міжрегіональна Академія управління персоналом".*

УДК 330-339; 321.7; 159.9

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2026

Я. О. Яцишин
Юридична відповідальність у сфері охорони суспільних відносин щодо мобілізації *127*

ДИЗАЙН У КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНИХ ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

М. Т. Бабенко
Як молодь формує нові тренди у дизайні та суспільстві *130*

О. В. Кононюк
Дизайн публічних послуг у контексті суспільних і технологічних трансформацій *132*

Д. Р. Матєв
Дизайн публічних послуг у контексті суспільних і технологічних трансформацій *134*

О. М. Скарлат
Дизайн майбутнього. Співпраця людини та штучного інтелекту в умовах цифрових трансформацій *136*

А. О. Тріфонова
Трансформація архітектурного дизайну культурних центрів у сучасному суспільстві (на прикладі центру зустрічі культур у Любліні) *138*

А. Г. Шляхов
Адаптивна айдентика як продукт генеративних технологій *140*

СУЧАСНІ ЦИФРОВІ ВИКЛИКИ: ДОБРОЧЕСНІСТЬ, ШІ ТА ВІДКРИТІ ТЕХНОЛОГІЇ

А. В. Авсієвич
Доцільність використання експертної системи вибору способу вирішення комерційних спорів *142*

А. О. Агаркова
Штучний інтелект у публічному управлінні: можливості використання та етичні ризики *145*

А. В. Васільєва
Практичні аспекти застосування штучного інтелекту у вищій освіті *147*

О. А. Воробйова
Доброчесність та прозорість цифрових сервісів як чинник соціальної безпеки людей похилого віку *149*

К. Є. Ганганов
Відкриті технології та корпоративна відповідальність IT-компаній: баланс між інноваціями та цифровою етикою *151*

А. В. АВСІЄВИЧ
здобувачка четвертого курсу третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, спеціальність "Право",
Навчально-науковий Інститут права та безпеки імені князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом,
https://orcid.org/0000-0002-8192-8569

Науковий керівник:
Ю. Г. СЕВРУК
канд. юрид. наук, професор кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності ННІП права ім. князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом
https://orcid.org/0000-0001-6216-6864

ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЕКСПЕРТНОЇ СИСТЕМИ ВИБОРУ СПОСОБУ ВИРІШЕННЯ КОМЕРЦІЙНИХ СПОРІВ

Цифрова трансформація комерційних відносин та зростання електронної торгівлі між підприємствами обумовили посилення потоку трансграничних B2B-спорів і одночасно — розвиток міжнародного комерційного арбітражу та інструментів онлайн-вирішення спорів (ODR) для комерційних контрактів. У контексті відносин B2B (business-to-business) виникає потреба в інструментах, які допомагають сторонам та консультантам обирати оптимальний спосіб вирішення спору: суд, арбітраж або ODR — з урахуванням наявності арбітражної угоди, суми спору, трансграничності та концепції lex electronica [1]. B2B — це відносини, в яких обидві сторони є суб'єктами господарювання (юридичні особи або ФОП), що укладають угоди в рамках професійної чи підприємницької діяльності. Типовий закон ЮНСІТРАЛ про міжнародний комерційний арбітраж та Закон України "Про міжнародний комерційний арбітраж" орієнтовані саме на комерційні (B2B) спори [2; 3]. Для B2B типовими варіантами є суд (суд загальної юрисдикції, за відсутності арбітражної угоди) та міжнародний комерційний арбітраж (за наявності угоди або зго-

ди сторін); ODR може бути доречним для менших комерційних спорів або в якості додаткового каналу.

Наведемо аналіз існуючих моделей та інструментів. DiReCT (Dispute Resolution Comparison Tool). Інструмент розроблений RTMKM та розміщений на сайті Німецького арбітражного інституту (DIS). DiReCT побудований на анкеті з питаннями про спір і надає рекомендації щодо придатності різних методів ADR (медіація, арбітраж тощо), пояснюючи їхні переваги та недоліки [4]. Для B2B це означає, що інструмент не включає як окремий варіант звернення до суду, хоча для комерційних спорів саме вибір "суд проти арбітраж" часто є ключовим. DiReCT також не виділяє явно B2B (наприклад, наявність арбітражної угоди в комерційному контракті) і не інтегрує lex electronica та трансграничний контекст у єдину рекомендацію для підприємств. Платформи ODR ЄС та портали ADR. Регламент (ЄС) № 524/2013 та портал "Consumer Redress in the EU" [5] орієнтовані на споживчі спори (B2C), а не на B2B. Для комерційних спорів між підприємствами ці інструменти не формують рекомендацію "суд / арбітраж / ODR" на основі арбітражної угоди, суми спору та юрисдикції. Національні портали ADR зазвичай містять переліки органів, але не є експертними системами для вибору способу вирішення саме B2B-спору.

У сукупності існуючі рішення або не включають суд у якості варіанту (DiReCT), або орієнтовані на споживачів, а не на підприємства. Це обґрунтовує потребу в окремому програмному продукті для B2B, який поєднує вибір між судом, арбітражем та ODR з урахуванням арбітражної угоди та lex electronica.

Розроблена власна експертна система реалізована у вигляді веб-додатку (HTML, CSS, JavaScript), що працює локально [6]. Вона орієнтована на B2B: користувач (підприємство або консультант) відповідає на питання про тип сторін (B2B/B2C у питанні лише для коректності логіки), наявність арбітражної угоди або угоди про ODR, орієнтовну суму спору (у євро), трансграничність (з участю країни ЄС, без ЄС, лише Україна), тип угоди/спору (послуги, комерційний контракт тощо). За цими відповідями система рекомендує один із способів — суд, арбітраж або ODR — із текстовим поясненням та переліком характеристик. Термін "арбітражна угода" узгоджено із Законом України "Про міжнародний комерційний арбітраж" та Типовим законом ЮНСІТРАЛ [2; 3], а також Нью-Йоркською конвенцією 1958 року [7]; додано застереження про орієнтовний характер рекомендації.

Отже, за наявності арбітражної угоди та комерційного контексту перевага надається арбітражу; за відсутності арбітражної угоди та при великій сумі або трансграничному характері — також може рекомендуватися арбітраж як оптимальний варіант для підприємств; у інших випадках — суд або ODR. Потреба в програмному засобі, що рекомендує спосіб вирішення спорів (суд / арбітраж / ODR) з урахуванням арбітражної угоди та lex electronica, обґрунтована обмеженнями існуючих інструментів: DiReCT не включає суд як варіант і не виділяє B2B та арбітражну угоду; платформи ЄС орієнтовані на споживачів і мають довідковий характер. Розроблена експертна система

забезпечує єдиний потік вибору між судом, арбітражем та ODR саме для комерційних відносин, враховує арбітражну угоду, суму спору та трансграничність, що підвищує її доцільність для підприємств та консультантів при навчанні та попередній оцінці варіантів. Порівняльний аналіз підтверджує переваги запропонованого програмного продукту перед існуючими моделями за критеріями орієнтації на B2B, врахування арбітражної угоди, інтеграції lex electroniса та можливості локального використання.

Джерела

1. Про схвалення Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках: розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.12.2024 р. № 1351-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-%D1%80#Text (дата звернення: 15.03.2025).
2. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24.02.2004 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1547-15 (дата звернення: 15.03.2025).
3. UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration 1985. *United Nations*. 2008. 60 p. URL: https://uncitral.un.org/ (дата звернення: 15.03.2025).
4. Dispute Resolution Comparison Tool (DiReCT). *German Arbitration Institute (DIS)*. URL: https://www.disarb.org/en/tools-for-dis-proceedings/direct-tool (дата звернення: 10.03.2025).
5. Regulation (EU) No 524/2013 of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013. *Official Journal of the European Union*. 2013. L 165. P. 1–12. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2013/524/oj (дата звернення: 15.03.2025).
6. Власна розробка "Вибір способу вирішення спору". URL: https://pravo.arlinfo.com.ua/ (дата звернення: 10.03.2025).
7. Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (New York, 1958). *UN Treaty Collection*. URL: https://uncitral.un.org/en/texts/arbitration/conventions/foreign_arbitral_awards (дата звернення: 10.03.2025).